

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Татьянчиков Андрій Олександрович ПСИХОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	434
Ташилатов Вячеслав Абдуллайович РОДИНА ЯК СОЦІАЛЬНА ЦІННІСТЬ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	437
Третьякова Тетяна Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ В БІЗНЕС-УПРАВЛІННІ	440
Шмаленко Юлія Іванівна ПСИХОТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	442
Папінян Вікторія Валентинівна ВПЛИВ ДИСТРЕСУ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ РІШЕННЯ	444
СЕКЦІЯ 21. ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ, ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ	
Кібік Ольга Миколаївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ПРОЦЕСІ БЕЗПЕЧНОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	448
Слободянюк Ольга Василівна ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	451
Котлубай Вячеслав Олексійович ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	453
Редіна Євгенія Валентинівна КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ	456
Примаченко Іван Федорович СИНЕРГІЯ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ ПІСЛЯ ПРИПИНЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В НАЙБЛИЖЧОМУ МАЙБУТНЬОМУ	460
Корнілова Олеся Володимирівна ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ..	463
Калмикова Наталя Юріївна ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ	466
Кузнецова Людмила Валентинівна ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВОМУ СЕКТОРУ В УМОВАХ ВІЙНИ	469
Сіянюк Павло Віталійович ПЕРЕДУМОВИ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	472
Крейтор Сергій Юрійович ПЕРЕДУМОВИ ТА БАР'ЄРИ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ.	475
Візіренко Світлана Вікторівна РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	477
Тищенко Ірина Валеріївна ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ	480
Razinkin Nikita INNOVATIVE MARKETING STRATEGIES AND LOGISTICS SOLUTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ELECTRIC VEHICLE MARKET IN THE CONTEXT OF DIGITAL ADAPTATION	483

ПЕРЕДУМОВИ ТА БАР'ЕРИ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ

Умови глобалізації та цифровізації змушують фінансові установи адаптуватися до швидких змін на ринку. Впровадження інновацій підвищує ефективність операцій, покращує клієнтський досвід і знижує витрати. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній опублікувала перелік трендів розвитку фінансово-технологічного сектору протягом наступних двох років, до якого входять штучний інтелект, відкритий банкінг, кібербезпека, діджитал банкінг тощо [1].

Інтеграція інноваційних рішень у управлінські процеси фінансових установ стала не лише можливістю, а й необхідністю для забезпечення достатнього рівня їхньої конкурентоспроможності та сталого розвитку. Проте цей процес супроводжується як сприятливими передумовами, так і значними бар'єрами, які потребують аналізу та стратегічного підходу до їх подолання [2].

Передумовами інтеграції інновацій у діяльність фінансових установ є такі:

1. Розвиток таких технологій, як штучний інтелект, blockchain, аналіз великих даних і роботизована автоматизація процесів, створив потужну основу для трансформації фінансових установ. Наприклад, штучний інтелект дозволяє автоматизувати обробку клієнтських запитів, а blockchain забезпечує безпечні та прозорі транзакції. Ці рішення відкривають нові можливості для оптимізації операцій і підвищення ефективності.

2. Сучасні клієнти фінансових установ очікують швидкості, зручності та персоналізації послуг. Мобільні додатки, цілодобовий доступ до рахунків і індивідуальні фінансові рекомендації стали стандартом, що змушує установи впроваджувати інновації для відповідності запитам ринку.

3. У багатьох країнах уряди та регуляторні органи сприяють цифровій трансформації. Наприклад, директива PSD2 у Європейському Союзі відкрила доступ до банківських даних для сторонніх розробників, стимулюючи створення нових fintech-продуктів. У 2023 році Європейська комісія представила третю директиву щодо платіжних послуг [3]. Стратегія розвитку фінансових технологій до 2025 року передбачає підтримку цифрових платежів, спрощення регуляторних процедур і стимулювання розвитку fintech-сектору. [4]. Після реформи у 2020 р. Національний банк України взяв на себе нагляд за небанківськими фінансовими установами, що сприяло підвищенню прозорості та стандартизації. Такі ініціативи створюють сприятливе середовище для інновацій.

4. Поява гнучких і технологічно орієнтованих fintech-компаній, таких як Revolut чи Monobank, змушує традиційні банки та страхові компанії прискорювати впровадження інновацій, щоб зберегти свою частку ринку. Цей тиск є потужним стимулом для змін.

5. Великі фінансові установи, які мають доступ до значного капіталу, технологічної інфраструктури та кваліфікованих кадрів, перебувають у вигіднішій позиції для інтеграції інновацій. Наприклад, банки з розвиненими ІТ-відділами можуть швидше адаптувати нові рішення.

6. Участь України в міжнародних економічних процесах, зокрема через співпрацю з ЄБРР, IFC та іншими інституціями, сприяє інноваційному розвитку. Ці організації надають гранти та кредити на проекти, пов'язані з цифровізацією. Наприклад, ЄБРР фінансує українські стартапи в цифрових фінансах, що опосередковано стимулює фінансові установи до співпраці з такими проектами та впровадження інноваційних рішень.

Однак на шляху реалізації трендів інтеграції інновацій виникають численні бар'єри.

1. Малі фінансові установи часто не мають достатнього капіталу для інвестування в технології. Розробка мобільних додатків, впровадження штучного інтелекту чи перехід на хмарні сервіси потребують значних початкових витрат, які недоступні для організацій із невеликим оборотом.

2. Персонал і керівництво багатьох фінансових установ, особливо невеликих, не завжди володіють необхідними базовими та спеціальними знаннями для роботи з сучасними технологіями. Відповідно впровадження інновацій гальмується через брак кваліфікованих кадрів.

3. Регуляторні обмеження можуть сповільнювати процес інтеграції інновацій. НБУ підтримує інновації, однак вимоги до розміру капіталу, звітності та кібербезпеки можуть бути бар'єром для деяких фінансових установ. Зокрема необхідність підтримки певного розміру капіталу може відволікати ресурси від інноваційних проектів. Крім того, складність отримання ліцензій на нові послуги

4. Опір змінам співробітників та керівництва через страх втрати контролю, звичку до старих методів роботи чи недовіру до технологій.

5. Цифровізація підвищує вразливість фінансових установ до кібератак. Зростання кількості хакерських інцидентів, таких як фішинг чи витік даних, змушує фінансові установи витрачати додаткові кошти на кібербезпеку, це стає значним бар'єром.

6. Державна підтримка інновацій у фінансовому секторі України залишається обмеженою. На відміну від країн ЄС, де уряди активно субсидують fintech-проекти, в Україні таких програм недостатньо. Одночасно, приватні інвестори часто не зацікавлені в малих фінансових установах через високі ризики та низьку рентабельність.

Український фінансовий сектор має особливості, які впливають на інтеграцію інновацій. З одного боку, війна та економічна нестабільність змушують установи шукати способи оптимізації через технології. З іншого, актуальними є обмежені ресурси та підвищені ризики. Великі фінансові організації вже впровадили значні інновації, але малі установи відстають.

Для подолання традиційних та специфічних бар'єрів і стимулювання інноваційного розвитку фінансових установ країни потрібна організація співпраці з

технологічними стартапами, що може знизити витрати на розробку та прискорити впровадження інновацій. Інвестиції в цифрову грамотність через тренінги та курси підвищать здатність працівників адаптуватися до змін. Розширення грантових програм могло б стимулювати інновації в небанківському секторі. Зниження бюрократичних бар'єрів і надання пільг для інноваційних проєктів є стимулом інноваційної трансформації. Активна співпраця з ЄБРР чи IFC може забезпечити фінансування для цифрових ініціатив.

Таким чином, інтеграція інновацій у фінансові установи є складним процесом, що має значний потенціал для підвищення їхньої ефективності та конкурентоспроможності. Інтеграція інновацій у фінансові установи України має потужні передумови, такі як глобальні тренди, технологічний прогрес і регуляторна підтримка. Одночасно існування істотних бар'єрів стримує інноваційну трансформацію фінансового сектору економіки. Для подолання бар'єрів необхідна реалізація комплексного підходу, у межах якого доцільними є співпраця з fintech-сектором, підвищення кваліфікації, державна допомога, адаптація до міжнародних стандартів тощо. Зазначене дозволить максимально реалізувати потенціал інноваційних рішень у фінансових установах країни.

Список використаних джерел:

1. Fintech в Україні 2025: проблеми, тренди, інновації URL:<https://mezha.media/articles/chim-zhive-ukrajinskiy-fintech-sektor-300651/>
2. Das P. et al. Barriers to innovation within large financial services firms: An in-depth study into disruptive and radical innovation projects at a bank. *European Journal of Innovation Management*. 2018. Vol. 21 No. 1. P. 96-112. <https://doi.org/10.1108/EJIM-03-2017-0028>
3. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqjdClp>
4. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/DDWIAwXTdqjdClp>

Ключові слова: інновації, фінансові установи, фінансові технології, інтеграція, бар'єри.

Keywords: innovations, financial service providers, fintech, integration, barriers.

Візіренко Світлана Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент

РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Успішний економічний розвиток України неможливий без активних, ініціативних людей та різноманітних форм підприємницької діяльності. Саме підпри-